

Тыва Республиканың Барыын-Хемчик кожуунунун Хонделен
муниципалдыг бюджеттиг ортумак ниити билиг школазы

Чөпшээрээни

өөредилге талазы-биле

директорнун

орадакчызы

Ооржак С.К./

« 23 » 08 2023 ч

Бадылааны

Хонделен муниципалдыг

бюджеттиг ортумак

ниити билиг школазының

директору В.Кенден-оол

/Кенден-оол В.К./

Дужаал № 81

« 23 » 08 2023 ч

5-ки (бешки) класска
тыва дыл эртеминге
ажылчын программа
2023-2024 өөредилге чылы

Неделяда 3 ш
Бүдүн чылда: 102 шак

Тыва дыл, болгаш чогаал башкызы
Ооржак Саида Кысыгбайовна тургускан

Хонделен 2023

Тайылбыр бижик.

5-ки класстың тыва дыл эртеминге ажылчын программаны Ойдан-оол А.К., Сат Ш.Ч., Сувандии Н.Д. Тыва дыл болгаш харылзаалыг чугаа сайзырадылгазы. 5-11 классы. Күрүне стандарты. Өөредилге программалары. - Кызыл, 2008. - 88 с.деп программага даянып тургускан.

Өөренир ному Е.М.Куулар,Т.Б.Оюн,Ч.А.Сарыглар,Ч.М.Тюлюш Тыва дыл ному,Кызыл,2022 ч.

«ТЫВА ДЫЛ» ЭРТЕМИН ӨӨРЕНГЕНИНИҢ ПЛАННАТТЫНГАН ТҮҢНЭЛДЕРИ

Кол школаның (5-9 класстар) доозукчуларының тыва дылдың программазын шингээди алгаш, чедип алып **бот-тускайлаң түннелдеринге** дараазында чүүлдер хамааржыр:

1) кижиниң интеллектуалдыг болгаш чогаадыкчы салым-чаяанын база мөзү-бүдүш шынарларын сайзырадырынга төрөөн дылының чугулазын медресеп билири, уругларның билиг чедип алырынга ук дылдың ужур-утказын тодарадып, ону тыва чоннуң ыдыктыг, үнелиг эртинелериниң бирээзи деп билири;

2) тыва дылдың эстетиктиг үнелик медресеп билири; төрөөн дылынга ынак болгаш ону хүндүлөп, ол дээш чоргаарланыры; ону национал культураның кезээ кылдыр билип, арыг эдилээри;

3) дылдың байлак сөс курлавырын болгаш грамматиктиг аргаларын бодунуң бодалдарын болгаш сагыш-сеткилин хостуг илередирде четче ажыглап шыдаары; бодунуң чугаа-домаан хайгаарап, сайзырадып, экижидеринче чүткүлдүг болуру.

Метапредметтиг түннелдеринге (предметтен дашкаар азы ооң-биле чергелештир билип алып харылзашкак чүүлдери) дараазында чүүлдер хамааржыр (5-9):

1) Чугаа чорудулгазының бүгү-ле хевирлерин ажыглап билири:

Дыңнаары болгаш номчууру:

- бижимел болгаш аас медээниң утказын шын билип алыры (чугааның утказы, сөзүглелдин темазы, кол утказы; кол болгаш немелде медээ);

- аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин номчулганың янзы-бүрү хевирлеринге (сөзүглелден херек информацияны дилеп-тып номчууру (поисковый вид), чүгүртү азы улуг-каралап номчууру (просмотровый), таныжып номчууру (ознакомительный вид), шинчилел-сайгарылгалыг номчууру (изучающий вид)) таарыштыр ажыглап билири;

- аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин шын дыңнап билири; дыңнаарының янзы-бүрү хевирлерин (бир кижиниң тайылбыр чугаазындан болгаш аудио-, видеотехникадан сөзүглелдин кайы-бир кезээн шилип алгаш дыңнаары, сөзүглелдин кыска утказы-биле таныжары болгаш ону тодазы-биле дыңнаары) ажыглап билири;

- информация ап болур чүүлдерден, ооң иштинде өөредиглиг компакт-дисктерден, Интернет четкизинден; янзы-бүрү словарьлардан тайылбыр номнардан (справочниктер) болгаш электроннуг шыгжамырлардан медээлерни тып билири;

- бердинген темага материалдарны тып, системажыдып билири; херек медээлерни боду тып билири; медээлерни чаартып азы ол-ла хевээр дамчыдып билири;

- сөзүглелдерниң утка, стилистика талазы-биле онзагайларын болгаш ажыглаан аргаларының аайы-биле дүүштүрүп болгаш деңнеп билири;

Чугаалаары болгаш бижиири:

- кылыр дээн ажыл-херээниң сорулгаларын (хууда болгаш эштери-биле) тодазы-биле билип, кандыг-даа ажылды чурум аайы-биле кылып, чедип алган түннелдерин үнелеп, аас болгаш бижимел чугаага илередип билири;

- дыңнаан азы номчаан сөзүглелиниң утказын даалга езугаар дамчыдып (планны тургузуп, утказын чугаалап, допчулай бижип, үнелел берип) шыдаары;

- сөзүглелдин утказын, кымга хамаарыштырганын, чугааның байдалын барымдаалавышаан, аңгы-аңгы хевирлерге болгаш жанрларга тургузуп шыдаары;

- аас болгаш бижимел чугаага бодунуң бодалын хостуг илередири, сөзүглелдин тургузуунуң негелделерин сагыры (бодалының ужур-уткалыын, дес-дараалашкаан, харылзаалыын, темага дүүшкээн дээш о.ө.); номчаан, дыңнаан, көргөн чүүлдеринге бодунуң хамаарылгазын шын илередири;

- монологтуң янзы-бүрү хевирлерин (тоожуушкун, чурумал, угаап бодаанышкын болгаш оларны холуй); диалогтуң янзы-бүрү хевирлерин: (хүндүлел аянын илередир диалог (этикетный диалог), айтырыг-харыы (диалог-расспрос), чугаалажып олар кижизин чугаа чорударынче

кыйгылары (диалог-побуждение), өске киж-биле бодал солчуру (диалог-обмен мнениями) дээш о.ө.) ажыглап билири;

- амгы тыва литературлуг дылда шын адалганың, лексиканың, грамматиканың кол нормаларын, стиль нормаларын херек кырында ажыглап билири; бижимел чугаага шын бижилгениң, пунктуацияның кол дүрүмнерин сагыыры;

- чугаа этикединиң нормаларын хажытпайн, чугаага киржип шыдаары; чугаа үезинде арын-шырайын болгаш шимчээшкннерин эптиг болгаш шын алдынары;

- хүн бүрүде өөренип азы ажыл кылып турар үезинде бодунуң чугаазын хайгаарап билири; чугааның утказының болгаш шын ажыглалының аайы-биле бодунуң дылын үнелеп билири; дылында грамматиктиг болгаш чугаа частырыгларын тып болгаш эдип билири; бодунуң тургусканы сөзүглелин хоюглап азы эдип, оскерттип, делгередип билири;

- бодунуң үежилериниң мурнунга улуг эвес дыңнадыг, илеткелди кылып, рефераттын утказын дамчыдып билири; маргылдаалыг, чидиг айтырыгларны бадыткалдарга даянмышаан, шиитпирлеп билири;

2) алган билиглерин, мергежилдерин, чаңчылдарын хүн бүрүде амыдыралга ажыглап билири; төрөөн дылды өске эртемнерге билиг чедип алырының кол чепсээ кылдыр шын ажыглаары; ону өске-даа эртемнерде (даштыкы дыл, орус дыл болгаш чогаал дээш о.ө) дылдың аргаларын сайгарарыңга ажыглап билири;

3) долгандыр турар улус-биле харылзажып, кандыг-бир ажылды кылып тура, маргылдаалыг, чидиг айтырыглар шиитпирлээрде, эптиг чугаалажып, харылзажып билири; амыдыралчы болгаш ажыл-агыйжы чугаа үезинде чугаа культуразының негелделерин сагыыры.

5-9, 10-11 класстарны доозуп тура, доозукчулар дараазында **предметтиг түннелдерни** чедип алыр:

5-9 класстарга:

- Дылдың хүлээлгелериниң дугайында, тыва дыл – Россия Федерациясында Тыва Республиканың үндезин чурттакчылары тыва чоннуң төрөөн дылы база күрүне дылдарының бирээзи дээрзин, төрөөн дыл болгаш чоннуң культуразының сырый харылзаалыг болурун, төрөөн дылдың киж-бүрүзүнүң болгаш ниитилелдин амыдыралыңга ужур-дузазын билири;

- тыва дылдың гуманитарлыг эртемнер аразында болгаш ниити өөредилгеде туружун болгаш ужур-дузазын билири;

- төрөөн дылдың эртем талазы-биле үндезиннерин; оларның чадаларының болгаш билиглериниң аразында харылзааларын шингээди алыры;

- дыл эртемниң кол баазалыг билиглерин болгаш оон кезектерин шингээдири: дыл болгаш чугаа, харылзажыр чугаа, бижимел болгаш аас чугаа, монолог, диалог болгаш оларның хевирлери; чугааның байдалы; чугаа (чугаалажыр), эртем, публицистика, албан-херек, чечен чогаал стильдери болгаш оларның жанрлары, дылы; чугааның утка-хүлээлгелериниң аайы-биле хевирлери (тоожуушкун, чурумал, угаап боданыышкын); сөзүглел, сөзүгелелдин хевирлери; дылдың кол-кол кезектери, оларның демдектери болгаш чугаага ажыглалының онзагайларын шингээди алыры;

- тыва дылдың лексика болгаш фразеологиязының кол стилистиктиг курлавырларын, тыва литературлуг дылдың нормаларын (шын адалганың, грамматиктиг, орфографтыг, пунктуастыг), чугаа этикединиң дүрүмнерин шингээдири болгаш оларны херек кырында амыдыралга аас болгаш бижимел чугаага ажыглаары;

- дылдың кол кезектерин, дылдың грамматиктиг категорияларын танып билири болгаш сайгарары, чугаага шын ажыглаары;

- сөстүн янзы-бүрү сайгарылгаларын (фонетиктиг, лексиктиг, морфемниг, морфологтуг), сөс каттыжышкынының болгаш домактың синтаксистиг сайгарылгазын шын кылып, сөзүглелдин тургузуунуң болгаш кол демдектериниң аайы-биле, дылдың кандыг хүлээлгелерин күүседип чоруурунуң болгаш уран аргаларны ажыглаанының аайы-биле сайгарары;

- лексиктиг болгаш грамматиктиг синонимнерни ажыглаанындан кижиниң чугаазының чечен-мерген, а чечен чогаал дылының каас-чараш, байлак болу бээр аргаларын билири болгаш чугаазыңга шын ажыглаары;

- төрөөн дылдың эстетиктиг хүлээлгелерин медресеп билири, чечен чогаалдың дылын сайгарып тура, чугааның эстетиктиг талазын үнелеп билири.

Тыва дылда программанын тургузуу:

№ п/п	Темазы	Допчузу
1.	Эге школага ооренгенин катаптаары	Сөстүң тургузуу:дазыл, чогаадылга кожумаа,өскертилге кожумаа Үннер болгаш үжүктөр:кыска болгаш узун ажык үннер болгаш оларны шын бижири; сөстөрнүң эгезинге т-д,п-б деп ажык үннерни шын бижири; я,е,ё,ю деп ажык ужулктарлиг сөстөрни шын бижири Чугаа кезектери:хөйнүң санынга чүве аттарының падежтерге өскерлири;янзы-бүрү демдек аттарын чугаага ажыглаары; чаңгыстын болгаш хөйнүң санында арынның ат оруннарының падежтерге өскерлири болгашчугаага ажыглаары, кылыг сөзүнүң үелерге, саннарга болгаш арыннарга өскерлири
2.	Синтаксис, пунктуация болгаш чугаа культуразы	Сөс каттыжыышкыннары. Чагырышкан сөс каттыжыышкыннарында өзек болгаш чагырткан сөстөр. Домакта сөс каттыжыышкыннарын тып билири. Чугаалаар сорулгазынын аайы-биле бөдүүн домактарның янзылары: медээ, айтырыг, алгы домактары. Кыйгырыг домактары. Домактар сөөлүңге бижик демдектери. Медээ, айтырыг,кыйгырыг, алгы домактарын аңгы-аңгы аялгалыг номчууру, чугаалаары, чугаага ажыглаары. Домактың чугула кежигүннери. Домактың ийиги черге кежигүннери: немелде, тодарадылга, байдал. Домактың ийиги черге кежигүннери-биле бөдүүн домакты делгередип болгаш оларны чугаага ажыглап билири Ийи чугула кежигүннүг делгереңгей болгаш делгереңгей эвес бөдүүн домактар. Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар (катаптаашкын). Эвилелдер чокка холбашкан база <i>а, ынчалза-даа,харын болгаш</i> деп эвилелдер-биле холбашкан чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар, оларга бижик демдектерин салыры. Чаңгыс аймак кежигүннерлиг мурнунда азы соонга түннекчи сөстөр. Түннекчи сөстөрнүң соонга ийи сек, мурнунга тире. ЧАК домактар, соонда азы мурнунга түннекчи сөстөрлиг ЧАК домактар тургузуп,чугаага ажыглап билири,оларны шын аялгалыг номчууру. Адалга.Адалгага бижик демдектери. Адалгалыг домактарны тургузуп, чугаага ажыглап билири, оларны шын аялгалыг номчууру. Нарын домактар дугайында эге билиг.Нарын домакка эвилелдер чокка каттышкан бөдүүн домактар, оларның кезектеринин аразынга биче сек салыры. Нарын домактарда ынчалза-даа, а, харын, чүге дээрге деп эвилелдеринин мурнунга биче сек салыры. Нарын домактарны шын тургузуп, оларны чугаага шын ажыглап билири. Авторнун сөстөринин соонда азы мурнунда дорт чугаа. Дорт чугаага бижик демдектери. Дорт чугаалыг домактарны

		чугаага шын ажыглап, бижик демдектерин салып билири. Дорт чугааны автрнуң сөстөрүндөн аңгылай чугаалаары, номчууру. Диалог дугайында билиг. Диалогка тире демдек салыры.
3.	Лексика болгаш чугаа культуразы	Лексика дугайында билиг. Сөс болгаш ооң лексиктиг утказы. Чаңгыс болгаш хөй уткалыг сөстөр. Сөстөрнүң дорт болгаш көжүргөн уткалары. Синонимнер. Антонимнер. Омонимнер. Омографтар. Табу болгаш эвфемизмнер. Х-й уткалыг сөстөрнүң лексиктиг уткаларын словарьлар дузазы-биле тодарадып. Оларны чугаага шын ажыглап билири. Сөзүглелде синонимнер, антонимнер, омонимнерни тып, оларны чугаага шын хереглеп билири. Орус- тыва, тыва-орус, тайылбырлыг болгаш орфографтфг словарьларны ажыглап билири.
4.	Фонетика, графика, орфография. Чугаа культуразы	Фонетика дугайында ниити билиг. Чугаа органнары болгаш чугаа үннериниң тургустунары. Ажык болгаш ажык эвес үннер (катаптаашкын). Кыска, узун болгаш өк-биле адаар ажык үннер. Кадыг болгаш чымчак ажык үннер. Ажык үннерниң аяннажылгазы. Күштүг, кошкак (дүлөй болгаш ыыткыр) болгаш эң кошкак (аяар) ажык эвес үннер. Ажык эвес үннерниң кол демдектерин тодарадып билири. Графика дугайында билиг. Алфавит. Орфография дугайында билиг. Тыва орфографияның кол үндезини-фонетиктиг принцип. Узун болгаш өк-биле адаар ажык үннерни бижикке көргүзери. Я, е, ё, ю деп үжүктөр болгаш оларны ажыглаары. Ц, щ, ф, ь, ь деп үжүктөрни ажыглаары. Орус дылдан үлегерлеп алган сөстөрни шын бижири. Ажык эвес үннериниң сөс иштинге каттыжарының чуруму. Солчуру. Үннер болгаш үжүктөрни шын ылгап, оларны шын адап билири. Орус дылдан үлегерлеп алган сөстөрни шын адаары, бижири, оларга кожумактар немеп билири. Орфографтфг словарьны, орфография дүрүмнерин ажыглап билири. Шын бижилге талазы-биле өөрөнгөн дүрүмнерин системажыдып билири. Домактарны, чугааны аянынг номчуп, чугаалап билири. Сөстүң фонетика-графиктиг сайгарылгазын кылып билири. Аас чугааның негелделерин сагып билири. Слог. Сөстөрни шын слогтап болгаш көжүрүп билири. Сөс ударениези.
5.	Сөс тургузуу. Сөс чогаадылгазы. Орфография	Сөстүң дазылы болгаш кожумактары. Дазыл, чогаадылга, өскертилге кожумактары-сөстүң уткалыг кезектери. Чогаадылга кожумактары-биле сөстүң тыптыры. Чогаадылга болгаш өскертилге кожумактарының вариантылыг болуру. Төрөл сөстөр. Сөстүң дөзү болгаш өскертилге кожумактары. Укталган болгаш укталбаан сөстөр, оларны ылгап билири.

		Нарын сөстөр: ийи сөстүң каттышканындан, ийи сөстүң тудушканындан, аңгы-аңгы сөстөрнiң каттышканындан тургустунган сөстөр.Нарын сөстөрнiң янзы-бүрү хевирлерин шын адаары, бижири. Хураангай нарын сөстөр, оларны шын адаары болгаш бижири. Сөстүң тургузуун сайгарып билири. Өскертилге болгаш чогаадылга кожумактарын танып билири. Төрөл сөстөрнi тып билири. Дазыл (дөс) болгаш кожумактың каттышканында дакпырлаан сс,пп,нн,тт,кк,мм деп үннеринң үжүктөрүн шын бижири.
6.	Морфология болгаш орфография. Чугаа сайзырадылгазы болгаш чугаа культуразы	Морфология дугайында билиг. Тыва дылда сөстөрнi лексика-грамматиктиг бөлүктөргө чарары,ооң барымдаалары. Тускай болгаш дузалал чугаа кезектери,оларның грамматиктиг демдектери.
7.	Чүве ады	Чүве ады-тускай чугаа кезээ,ооң утказы болгаш грамматиктиг демдектери. Тодаргай болгаш туугай чүве аттары. Чүве аттарының тургустунары. Янзы-бүрү чогаадылга кожумактары-биле укталган чүве аттарын тургузуп билири. Чүве аттарының бичеледир, чассыдар хевирлери. Чүве аттарының бичеледир, чассыдар хевирлерин шын бижип, ажыглап билири. Чүве аттарының адалга болуру. Адалгаларны кол сөстөр ылгап билири. Бодалды чугаага чиге, тода илередир болгаш херекчок черге чаңгыс ол-ла сөстөрнi катаптавазы-биле синоним чөве аттарын ажыглап билири. Антоним чүве аттарын шын хереглээри. Хуу болгаш ниити чүве аттары. Географтыг аттарны, кудумчулар болгаш шөлдер аттарын, төөгүлүг болушкуннар, чоннуң байырлалдарының аттарын улуг үжүк-биле бижири.Номнар, журналдар, чуруктар, кинофильмнер,шиилер,литература болгаш музыка чогаалдарының аттарын улуг үжүк-биле эгелеп бижири база оларны кавычкалар-биле тускайлаары. Чүве аттарының саннары. Чүве аттарынң падежтерге өскерлири. Домакка сөстөрнi харылзаштырарынга чүве адының падеж хевирлерин шын ажыглап билири. Чүве аттарының хамаарылга хевиринге өскерлири. Чүве аттарының хамаарылга кожумактары болгаш оларны шын бижири. Орус дылдан үлегерлеп алган чүве аттарындап падеж. Сан болгаш хамаарылга хевирлерин шын тургузуп билири база оларны аас болгаш бижимел чугаага шын ажыглаары.
8.	Демдек ады	Демдек ады-тускай чугаа кезээ. Демдек адының утказы болгаш грамматиктиг демдектери, синтакситсиг хүлээлгези.Демдек аттарының тургустунары. Нарын демдек аттары.Демдек аттарын шын бижири. Шынарының болгаш хамаарылганың демдек аттары. Демдек адының утказын болгаш морфологтуг демдектерин толарадып билир. Чугаага чүвениң янзы-бүрү демдектерин,

		шынарын демдек аттары-биле көргүзүп билири. Шынарының демдек адының өйүндө, кошкадыр, күштелдирер чадалары. Демдек аттарының чадаларының утказын тодарадып билири. Синоним, антоним демдек аттарын чугааның утказынга дүүштүр ажыглап билири. Чугаага көжүргөн уткалыг демдек аттарын хереглеп билири.
9.	Сан ады	Сан ады-тускай чугаа кезээ. Ооң ниити утказы, морфологтуг демдектери болгаш синтаксистиг ролю. Бөдүүн, нарын, составтыг сан аттары. Чыырының, үүрмектээринин, аңгылаарының, чоокшуладырың сан аттары болгаш оларны шын бижири. Түң болгаш дугаар сан аттары. Араб болгаш рим чурагайлар-биле айыткан сан аттарының кожумактарын шын бижири. Сан ады чүве ады-биле каттышканда, чүве адын чаңгыстың санында ажыглап билири. Үе санын (чыл, ай, хүннү) шын ажыглап билири. Чүвөлөрнүн санын чоокшуладыр сан аттары-биле көргүзүп билири. Сан аттарын албан ёзунуң база эртем чугаазынга ажыглап билири.

Өөрөдйлге –тематиктиг план.

5 класс -102 шак

Кичээлдин темазы	Ниити шагы	Хыналда ажил	Чугаа сайзырадылгазы
Кириилде кичээл.Бистиң төрөөн чуртувус			
Эге школага ооренгенин катаптаары			
Чугаа культуразы. Чугаа культуразы			
Фонетика.Орфография.Чугаа культуразы			
Графика.Орфография			
Сөс тургузуу. Сөс чогаадылгазының аргалары			
Лексика болгаш чугаа культуразы. Чугаа сайзырадылгазы			
Морфология болгаш орфография. Чүве ады. Чугаа культуразы.			
Демдек ады.Орфография. Чугаа культуразы			
Сан ады.			
5 класска чыл дургузунда өөрөнгөн чүүлдеринге катаптаашкын			

5-ки класска тыва дылда календарь-тематиктиг план.

№	Теманың ады	Онаалгазы	Шагы	Эрттирер хуну		Эдилге кылган ы
				план	факт	
Кирилде кичээл						
1	Бистиң төрээн чуртувус.Төрээн дыл-чоннуң эртинези.Дыл – кижилерниң харылзажырының кол чепсээ.	Арын 9.Мерг 6	1	04.09		
1.Эге класска өөрөнгенин катаптаары						
2	Үн болгаш үжүк	§2, арын 11, Мерг 12	1	05.09		
3	Чугаа кезектери	§3,Мергежилге 18,20	1	06.09		
4	Сөс каттыжышкыны болгаш домак.	§4,Мергежилге 28 Арын 17.	1	11.09		
5	Сөзүглел	§5,Мергежилге 32	1	12.09		
6	Диктант «Теве-Даш»	Дүрүмнер катаптаар	1	13.09		
7	Частырыглар-биле ажыл	Сөстөр-биле харылзаалыг чугаа тургузар	1	18.09		
2.Чугаа чорудулгазы. Чугаа культуразы						
8	Диалог дугайында билиг	§6, Мерг 36 дурум	1	19.09		
9	Монолог	§7,Мергежилге 41,арын 26	1	20.09		
10	Катаптаашкын	Сөзүглел-биле ажыл		25.09		
3.ФОНЕТИКА.ОРФОЭПИЯ.ЧУГАА КУЛЬТУРАЗЫ						
11	Фонетика дугайында билиг. Ажык үннерниң бөлүктээшкени	§8,Мергежилге 49. Арын 32.	1	26.09		
12	Ажык үннерниң аяннажылгазы (сингармонизм)	§9,Мергежилге 52. Арын 34.	1	27.09		
13	Ажык эвес үннерниң бөлүктээшкени	§10,Мергежилге 57. Арын 38.	1	02.10		
14	Күштүг, кошкак болгаш аяар ажык эвес үннер	§11,Мергежилге 65. Арын 42.	1	03.10		
15	Сөс иштинге ажык эвес үннерниң өскерлири	§12,Мергежилге 67. Арын 43.	1	04.10		
14	Слог. Тыва дылда ударение	§13,Мергежилге 71. Арын 46.	1	09.10		
16	Орфоэпия дугайында билиг	§14,Мергежилге 77. Арын 51.	1	10.10		
17	Катаптаашкын.Фонетика	Чурук чуруур	1	11.10		
18	Диктант	Дурумнер катаптаар,арын 51	1	16.10		
19	Частырыглар-биле ажыл	Сөстөр көжүрер	1	17.10		
4.ГРАФИКА						
20	Алфавит дугайында билиг	§15,Мергежилге 87. Арын 56.	1	18.09		
21	Тыва алфавит	§16,Мергежилге 95. Арын 60.	1	23.10		
22	Тест	Өөрөнгөн темаларын катаптаар	1	24.10		
5.ОРФОГРАФИЯ						
23	Сөске ажык эвес үннерниң үжүктөрүн шын бижири	§17,Дурумнер катаптаар,Мергежилге 99,ар 63	1	25.10		
24	Й үннүг үжүктөрлиг сөстөрүн шын бижири	§18,Мергежилге 102. Арын 64.	1			

25	Кадыг (ъ) болгаш чымчак (ь) демдектерин сөске ажыглаары	§19,Мергежилге 106. Арын 67.	1			
26	Словарьлык диктант	Дурумнер катаптаар	1			
27	Частырыглар-биле ажыл	Дурумнер катаптаар	1			
6.СӨС ТУРГУЗУУ БОЛГАШ СӨС ЧОГААДЫЛГАЗЫ						
28	Морфемика-дыл эртеминин кезээ	§20,Мергежилге 112. Арын 74.	1			
29	Кожумактарның вариантылык болуру	§20 Мергежилге 116. Арын 74.	1			
30	Сөстүң дазылы	Сөстер сайгарар 10 сөс	1			
31	Сөстүң чогаадылга кожумактары	Карточка-биле ажыл	1			
32	Төрел сөстер	Мергежилге 124	1			
33	Дөс дугайында билиг	Мерг 128,арын 81	1			
34	Хевир тургузар кожумактар	§21,Мерг 132	1			
35	Өскертилге кожумактары	§22, Мерг135,136	1			
36	Катаптаашкын	Мерг 138	1			
37	Эдертиг	Карточка-биле ажыл	1			
38	Частырыглар-биле ажыл	Тест кылыр	1			
7.СӨС ЧОГААДЫЛГАЗЫНЫҢ АРГАЛАРЫ						
39	Морфологтуг(кожумактыг) арга	§23,Мергежилге 142. Арын 91.	1			
40	Синтаксистиг арга	§24,Мергежилге 144. Арын 94.	1			
41	Хурааңгайлаар арга	§25,Мергежилге 147. Арын 97,98 айт-га харыылаар	1			
8.ЛЕКСИКА БОЛГАШ ЧУГАА КУЛЬТУРАЗЫ.ЧУГАА САЙЗЫРАДЫЛГАЗЫ						
42	Сөс, ооң уткалары.лексиктиг утка болгаш билиг. Тыва дылдың тайылбырлык словары	§26,Мергежилге 151,160 Арын 107.	1			
43	Чаңгыс болгаш хөй уткалык сөстер	§27,Мергежилге 166, Арын 109.	1			
44	Сөстерниң дорт болгаш көжүргөн уткалары	§28,Мергежилге 169. Арын 112.	1			
45	Омонимнер. Омонимнерниң хевирлери	§29,Дурум,Мерг 176.	1			
46	Синонимнер	§30, Мерг 181	1			
47	Антонимнер	§31,Мерг190 катаптаар	1			
48	Табу болгаш эвфемизмнер	§32,Мерг 195	1			
49	Лексикага катаптаашкын.Лескиктиг сайгарылга	Мерг 197	1			
50	Фразеология азы быжыг сөс каттыжышкыннары	§33,Дурум, Мерг203	1			
51	Фразеологизмнерни сайгарары	3 сөс сайгарар	1			
52	Лексикага катаптаашкын	Мерг 207, арын 135 айтырыглар	1			
9.ГРАММАТИКА.ЧҮВЕ АДЫ.ОРФОГРАФИЯ.ЧУГАА КУЛЬТУРАЗЫ						
53	Морфология.Чүве адының ниити утказы,грамматиктиг демдектери болгаш синтаксистиг хүлээлгелери	§34,35,Мергежилге 211,216 Арын 139.	1			
54	Чүве адының тургустунар аргалары, чогаадылгазы	§36,Дурумнер катаптаар	1			
55	Чүве адының бичеледир, чассыдар хевирлери	§37,Мергежилге 230. Арын 152.	1			
56	Чүве аттарының саны	§ 38, Мерг 233	1			
57	Чүве адының хамаарылга	§39,Мергежилге 240. Арын	1			

	хевири,ооң кожумактарын шын бижири	158.				
58	Үлегерлеп алган чүве аттарының хамаарылга кожумактарын шын бижири	§40,Мергежилге 245. Арын 161.	1			
59	Чүве адының падежтери.Адаарының падежи	§ 41, Мерг 249	1			
60	Хамаарыштыларының падежи.Чүве аттарының домакка тодарадылга болуру	§42, Мерг 255	1			
61	Бээриниң падежи.Чүве аттарының домакка немелде, байдал болуру	§43,Мергежилге 259. Арын 170.	1			
62	Онаарының падежи. Чүве аттарының домакка немелде болуру	§ 44, Мерг 263	1			
63	Турарының падежи.Чүве аттарының домакка немелде, байдал болуру	§ 45,Мергежилге 267. Арын 174.	1			
64	Үнериниң падежи.Чүве аттарының домакка немелде, байдал болуру	§ 46,Мерг 270, арын176	1			
65	Углаарының падежи.Чүве аттарының домакка немелде, байдал болуру	§ 47,Мерг 276, арын 179	1			
66	Орус дылдан үлегерлээн сөстөрниң падеж. Сан кожумактарын шын бижири	§ 48,Мергежилге 280. Арын 183.	1			
67	Чүве аттарының морфологтут сайгарылгазы Катаптаашкын. Чүве ады	§ 49,Мергежилге 283. Арын 185.	1			
68	Хыналда диктант	Арын 185 хыналда айтырыгларга зачет дужаар	1			
69	Частырыглар-биле ажыл	Мерг 286, арын 187				

10.ДЕМДЕК АДЫ.ОРФОГРАФИЯ.ЧУГАА КУЛЬТУРАЗЫ

70	Демдек ады.Ооң утказы болгаш синтаксистиг хүлээлгелери	§ 50 Мергежилге 294. Арын 191.	1			
71	Демдек аттарының темалыг бөлүктери	§ 51 Мергежилге 299. Арын 194.	1			
72	Демдек адының чогаадылгазы.Морфологтут арга	§ 52 Мергежилге 303. Арын 197.	1			
73	Демдек адының чогаадылгазы. Синтаксистиг арга	§ 53 Мергежилге 307. Арын 198.				
74	Демдек адының бөлүктери.Шынарның демдек аттары	§ 54 Мергежилге 317. Арын 203.	1			
75	Шынарның демдек ады,ооң чадалары.Күштелдирер чада	§ 56 Мергежилге 318. Арын 204.	1			
76	Хамаарылганың демдек ады	§ 57 Мергежилге 323. Арын 207.	1			
77	Демдек адының синтаксистиг хүлээлгези.Демдек адының морфологтут сайгарылгазы	Мергежилге 325	1			
78	Катаптаашкын. Демдек ады.Чугаа чорудулгазы, чугаа культуразы	Мергежилге 329. Арын 211.	1			

11.САН АДЫ						
79	Сан ады – тускай чугаа кезээ,ооң утказы	§ 58Мергежилге 333. Арын 214.	1			
80	Сан адының бөлүктөри	§ 59 Мергежилге 341. Арын 219.	1			
81	Сан адының синтаксистиг хүлээлгези. Сан аттарын шын бижири	§ 60 Мергежилге 343. Арын 220.	1			
82	Сан адының нарын сөстөр болгаш быжыг сөс каттыжышкыннары тургузарынга киржилгези	§61 Мерг 348	1			
83	Сан адын чугаага ажыглаары	§62 Мерг 353	1			
84	Тыва дылда хемчег илередир чамдык сөстөрнүн ажыглалы	§ 63 Мергежилге 458. Арын 229.	1			
85	Сан адының морфологтуг сайгарылгазы	5 состу сайгарар,арын 230.	1			
86	Хыналда диктант	С.а катаптаар				
87	Частырыглар-биле ажыл	Арын 233 айтырыгларга зачет	1			
88	ЧС. Тыва улустуң аас чогаалында ыдыктыг саннар	Дыннадыг кылыр	1			
89	Сан адынга катаптаашкын	§58-63	1			
5-ки класска өөрөнгөн чүүлдерин катаптаары						
90	Хыналда диктант	Өөрөнгөн темалырга тестиге белеткенир	1			
91	Частырыглар-биле ажыл	Дүрүмнерни катаптаар	1			
92	Диалог. Монолог	§64, мерг 365	1			
93	Фонетика.	§65 Карточка-биле ажыл	1			
94	Орфоэпия.	Мергежилге 367	1			
95	Сөс тургузуу	10 сөстү сайгарар	1			
96	Лексикология.	§66, арын 23ү айтырыгларга харыылаар	1			
97	Фразеология	Чогаал номундан 3 фразеологизм, улуг улустан 3 фраз.бижип эккеэр	1			
98	Морфология.Чүве ады.	§67 Мерг 371	1			
99	Демдек ады	Мерг 374	1			
100	Сан ады	Мерг 379	1			
101	Сөзүглел-биле ажыл	Карточка-биле ажыл	1			
102	Түңнел кичээл	Чайгы онаалгалар	1			
	НИИТИ 102 шак					

Ажылчын программага эдилге кылганының чылдагааны

Класс	Теманың ады	Эрттирген хүнү	Ажылчын программаны эткениниң чылдагааны	Херек кырында эрттирген хүнү